

Sygn. akt III S 312/19

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w G. III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia Sądu Okręgowego: Andrzej Dyrda

Sędziowie Sądu Okręgowego: Henryk Brzyżkiewicz

Barbara Braziewicz

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2019 r. w G. na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi P. P.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy

w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

w sprawie o sygn. akt I Ns 783/17 Sądu Rejonowego w T. G.

postanawia:

- 1. stwierdzić, że w postępowaniu sądowym toczącym się przed Sądem Rejonowym w T. G. pod sygn. akt I Ns 783/17 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznać skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w T. G. kwotę 2.000 zł (dwa tysiące złotych);**
- 3. oddalić skargę w pozostałym zakresie ;**
- 4. zwrócić skarżącemu kwotę 200 zł (dwieście złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi.**

SSO Barbara Braziewicz SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkiewicz

UZASADNIENIE

Skarżący P. P. 17 lipca 2019r. wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, w której żądał m.in.: stwierdzenia przewlekłości postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w T. G., przyznania mu kwoty 20.000 zł i zlecenie sądowi prowadzącemu postępowanie podjęcia pilnych i natychmiastowych czynności w sprawie.

W odpowiedzi na skargę Skarb Państwa – Prezes Sądu Rejonowego w T. G. wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy, na podstawie akt o sygn. I Ns 783/17 Sądu Rejonowego w T. G., ustalił następujący przebieg postępowania.

3 sierpnia 2017r. do Sądu Rejonowego w T. G. wpłynął wniosek P. P. o stwierdzenia zasiedzenia udziału w prawie własności nieruchomości.

Zarządzeniem z 20 sierpnia 2017r. zwrócono się do Sądu Rejonowego w Lublińcu o nadesłanie akt oraz wezwano pełnomocnika wnioskodawcy do uiszczenia w terminie 7 dni zaliczki na koszt ogłoszenia w kwocie 500 złotych oraz zaliczki na koszt wynagrodzenia kuratora dla nieznanych z miejsca pobytu uczestników w kwocie 4.428 zł pod rygorem rozliczenia w orzeczeniu kończącym postępowania. Nadto zwrócono się do adwokata B. o wskazanie w terminie 3 dni czy wyraża zgodę na pełnieniu funkcji kuratora nieznanych z miejsca pobytu uczestników. Zarządzenie wykonano 20 października 2017r.

Postanowieniem z 15 listopada 2017r. Sąd Rejonowy w T. G. wezwał do udziału w sprawie uczestników.

Zarządzeniem z 15 listopada 2017r. wyznaczono termin rozprawy na 16 stycznia 2018r.

Na rozprawie w dniu 16 stycznia 2018r. Sąd przesłuchał świadków. Nadto, Sąd zobowiązał pełnomocnika wnioskodawcy do wskazania w terminie 30 dni adresów uczestników oraz złożenia 6 odpisów w wniosku w terminie 7 dni pod rygorem zawieszeni postępowania. Rozprawę Sąd odroczył z terminem z urzędu.

Postanowieniem z dnia 19 lutego 2018r. Sąd zawiesił postępowanie w sprawie.

Postanowienie to zażaleniem z dnia 30 kwietnia 2018r. zaskarżył wnioskodawca.

Zarządzeniem z 4 maja 2018r. zobowiązano do doręczenia odpisu zażalenia uczestnikom.

Zarządzeniem z 28 maja 2018r. zobowiązano do reklamowania przysyłek pocztowych.

Akta sprawy z zażaleniem przesłano do Sądu Okręgowego w G. w dniu 24 sierpnia 2018r., który po rozpoznaniu zażalenia, zwrócił akta 26 kwietnia 2019r.

Zarządzeniem z 18 lipca 2019r. odnotowano wpływ skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie.

Zgodnie z art. 2 ust.1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jednolity: Dz.U. z 2018r. poz. 75) przewlekłość postępowania zachodzi wtedy, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Badanie, czy w konkretnej sprawie nastąpiła zwłoka w jej rozpoznaniu musi uwzględniać ustalenie rozsądnego terminu postępowania w oparciu o wszystkie okoliczności danej sprawy oraz w oparciu o następujące kryteria: złożoność sprawy, postępowanie samego skarżącego i właściwych organów, jak również znaczenie przedmiotu postępowania dla skarżącego (porównaj: wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 25 września 2012r., (...), LEX nr 1285173; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 stycznia 2013r., (...), LEX nr 1252840; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 stycznia 2013r., (...), LEX nr 1252838; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 13 czerwca 2019r., (...), LEX nr 2680951).

Zwrócić należy uwagę, że zbędną zwłoką nie jest każdy upływ czasu, ale dopiero nadmierne odstępstwo od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności, dlatego przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy. (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013r. (...) 3/13, LEX nr 1318217, postanowienie Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 2 września 2015r., II S 18/15, LEX nr 1797142)

Ustawa nie określa przeciętnego czasu oczekiwania na rozpatrzenie sprawy. W judykaturze zasadniczo za przewlekłe uznaje się postępowanie trwające ponad 12 miesięcy, (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005/23/384; postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 lipca

2008 r., (...) 20/08, LEX nr 493700; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2018r., (...) 56/17, LEX nr 2440458), co ma swoją podstawę w domniemaniu ustawowym ustalonym art. 14 w/w ustawy. Wskazać przy tym należy, że samo przekroczenie wskazanego terminu, nie prowadzi do automatyzmu wyrażającego się stwierdzeniem przewlekłości, gdyż uwzględnić należy nadto terminowość i celowość podejmowanych czynności. Zatem, w świetle utrwalonego orzecznictwa, dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2012r., (...) 8/12; postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 30 lipca 2013r., (...) 9/13; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2013 r. (...) 1/13; postanowienie Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 3 sierpnia 2017r., II S 7/17, KZS 2017/9/71; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 września 2018r., II S 32/18, Biul.SAKa 2018/3/30; postanowienie Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 3 lipca 2018r., S 13/18, KZS 2018/7-8/70; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2018r., (...) 1/18, LEX nr 2459691; wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 13 czerwca 2019r., (...), LEX nr 2680951).

Przewlekłość postępowania musi być nadto następstwem okoliczności, które pozostają w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością organu prowadzącego postępowanie. Tym samym, jeżeli zwłoka wynika z zachowania strony, uczestników postępowania lub innych organów, na które organ prowadzący postępowanie nie ma wpływu, a równocześnie podejmuje on skutecznie działania dyscyplinujące i naprawcze, zmierzające do jak najszybszego zakończenia sprawy, to brak jest podstaw do stwierdzenia w takich okolicznościach o naruszeniu prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 2018r., (...) 9/18, LEX nr 2459696; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 maja 2013r., I ACa 36/13, LEX nr 1327563).

Oceniając zasadność skargi Sąd Okręgowy był zobowiązany również wziąć pod uwagę to, że, trudności kadrowe sądu nie mogą blokować sprawnego prowadzenia postępowania. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 16 stycznia 2018r. ((...) 59/17; LEX nr 2440459) To bowiem na władzach kraju spoczywa obowiązek należytego zorganizowania funkcjonowania władzy sądowniczej. Tak samo należy ocenić trudności natury organizacyjnej. Także okoliczność niezłożenia wniosku o przyspieszenie rozpoznania sprawy nie może uniemożliwiać uznania skargi za zasadną. (identycznie Sąd Najwyższy stwierdził w postanowieniu z dnia 13 czerwca 2017r., (...) 23/17, LEX nr 2335991 oraz w postanowieniu z dnia z dnia 16 stycznia 2018r.; (...) 57/17, LEX nr 2439955).

Przenosząc wskazane powyżej rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy uznać należało, że zaistniały podstawy do stwierdzenia przewlekłości postępowania sądowego w przedmiotowej sprawie. Postępowanie w niniejszej sprawie wszczęto przed Sądem Rejonowym w T. G. w sierpniu 2017r.. Skarga została wniesiona w lipcu 2019r. Czynności Sądu Rejonowego w (...) w tym okresie ograniczyły się do wyznaczenia terminu jednej rozprawy a następnie zawieszenie postępowania postanowieniem z dnia 19 lutego 2018r. Co istotne, postanowieniem Sądu Okręgowego w G. z dnia 19 lutego 2019r., ta czynność procesowa została uznana za nieuzasadnioną. Zwrócić przy tym należy uwagę, że po zwrocie akt przez Sąd Okręgowy w G. (kwiecień 2019r.) Sąd od tamtego czasu nie podjął żadnych czynności w sprawie. Z tych względów, obowiązkiem Sądu Okręgowego było uznanie skargi co do zasady za uzasadnioną.

Odnosząc się natomiast do zgłoszonego w skardze żądania przyznania skarżącemu świadczenia pieniężnego, Sąd Okręgowy miał na względzie, że przyznanie odpowiedniej sumy pieniężnej na podstawie powołanego przepisu stanowi sankcję dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości oraz rekompensatę dla skarżącego za krzywdę moralną spowodowaną przewlekłością postępowania. Następuje ono w wysokości proporcjonalnej do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dotkliwości dla skarżącego. Odpowiednia suma pieniężna pełni rolę swoistego zadośćuczynienia za stres i frustrację, spowodowane przewlekłością postępowania sądowego. (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2017r., (...) 7/17, LEX nr 2300161)

Uwzględniając zatem ww. okoliczności, w ocenie Sądu Okręgowego, uzasadnionym jest przyznanie kwoty pieniężnej w wysokości 2.000 zł. Ustalając wysokość sumy pieniężnej przyznanej skarżącej Sąd miał na względzie treść art. 12

ust. 4 ustawy zgodnie z którym, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, sumę pieniężną w wysokości od 2.000 do 20.000 złotych, jak również deklaratoryjny charakter orzeczenia w niniejszej sprawie.

Uwzględniając przy tym, że Sąd Okręgowy w G. w uzasadnieniu postanowienia z dnia 19 lutego 2019r. wskazał czynności, który winny zostać podjęte w dalszym procedowaniu, Sąd Okręgowy, zbędne stało się wydawanie Sądowi Rejonowemu zaleceń co do dalszych czynności w sprawie.

Reasumując Sąd Okręgowy, biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, uznał, iż skarga zasługuje na uwzględnienie i na mocy art. 12 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, orzekł jak w sentencji przyznając skarżącemu kwotę 2.000 zł jako odpowiednią w okolicznościach niniejszej sprawy. O przyznanej sumie pieniężnej Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 12 ust. 4 w/w ustawy. Na podstawie art. 17 ust. w/w ustawy nakazano zwrócić skarżącemu opłatę od skargi.

SSO Barbara Braziewicz SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyzkiewicz